

Bijlage 1 Beleidsplan brandweer

2027 - 2030

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Waar staan we?	5
2.1 Terugblik en accentverschuivingen	5
2.2 Wat komt er op ons af?	5
3. Koers 2027–2030	7
4. Uitwerking: vier speerpunten	9
Bijlage 1 - Terugblik, wat hebben we gedaan?	13
Bijlage 2 - Ontwikkelingen	15
Bijlage 3 - Veranderingen in risico's	17
Bijlage 4 - Wettelijk kader en strategische agenda's	18
Bijlage 5 - Beschrijving niet-wettelijke adviesfunctie	19
Bijlage 6 - Weerbaarheid van de brandweer	22

Beleidsplan Brandweer

2027 – 2030

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)

Vastgesteld door het Algemeen Bestuur van VGGM

Vier speerpunten 2027–2030

1. Blijvende focus op de kerntaken
2. Oog voor veranderend risicobeeld
3. Samenwerking in het netwerk
4. Resultaatgericht organiseren

1. Inleiding

De brandweer van Gelderland-Midden (VGGM) werkt voor iedereen die in onze regio woont, werkt of op bezoek is. Dit beleidsplan beschrijft wat we de komende vier jaar binnen de brandweer gaan doen en waarom. Het plan loopt van 2027 tot en met 2030.

Het beleidsplan is wettelijk verplicht op grond van de Wet veiligheidsregio's. Het Algemeen Bestuur van VGGM stelt het plan vast. Het dekkingsplan, dat laat zien hoe de brandweer overall binnen de regio voldoende en tijdig hulp kan bieden op basis van risico's en wettelijke normen, maakt deel uit van dit plan en wordt in 2028 geüpdatet. De vaststelling van dit beleidsplan schept geen financiële of andere verplichtingen; wanneer de uitvoering van ambities extra middelen vraagt of wanneer we doelen uitbreiden of intensiveren, leggen we dit afzonderlijk voor via de kaderbrief.

Dit plan sluit aan bij het Beleidsplan Crisisbeheersing en het Regionaal risicoprofiel van VGGM, de samenwerkingsagenda van Brandweer Nederland en de agenda van het Veiligheidsberaad. Het is gemaakt in samenspraak met gemeenten, bestuurlijk trekkers en de bestuurscommissie Veiligheid.

Missie

“Wij beschermen mensen, dieren en eigendommen in Gelderland-Midden door brand te voorkomen, te beperken en te bestrijden. Ook helpen we bij ongelukken en rampen. Dit doen we snel en deskundig, zodat schade en leed zo klein mogelijk blijven. Zo zorgen we voor een veilige omgeving, waarin inwoners, ondernemers en bezoekers prettig kunnen wonen, werken en recreëren.”

Visie 2030

“In 2030 is Brandweer Gelderland-Midden een flexibele en sterke organisatie die zichtbare resultaten behaalt voor de samenleving. Door duidelijke keuzes en goede samenwerking zijn we 24/7 betrouwbaar inzetbaar. Onze medewerkers zijn deskundig en betrokken. We spelen actief in op nieuwe risico's en veranderingen in de samenleving, ook als de situatie anders is dan normaal.”

Kernwaarden

Vertrouwen In elkaar, in ons vakmanschap, in onze samenwerking	Vakmanschap Deskundig, professioneel, continu lerend	Verbinding Met elkaar, met de samenleving, met partners
---	---	--

Hoe hangen deze onderdelen samen?

De missie beschrijft waarom de brandweer bestaat. De visie beschrijft waar we in 2030 willen staan. De kernwaarden bepalen hoe we werken en samenwerken. De doelstellingen zijn onze concrete ambities voor 2030 en geven antwoord op de huidige en nieuwe ontwikkelingen. De vier speerpunten beschrijven hoe we die ambities realiseren.

2. Waar staan we?

De wereld verandert snel. Dat merken we als brandweer ook. In dit hoofdstuk kijken we terug op de afgelopen twee jaar en beschrijven we welke ontwikkelingen de komende periode bepalend zijn. Die vormen de basis voor de keuzes in hoofdstuk 3.

2.1 Terugblik en accentverschuivingen

In het beleidsplan 2025–2026 stonden zes beleidsdoelen centraal. We hebben op al die punten stappen gezet. Bijlage 1 geeft per beleidsdoel een kort overzicht van de behaalde resultaten.

Onze bestuurders hebben gevraagd om duidelijk te maken waar ten opzichte van de afgelopen beleidsperiode de komende vier jaar meer aandacht voor nodig is. De volgende punten vragen een duidelijker accent:

Duurzame inzetbaarheid

De werkdruk is hoog. Daarom is blijvende aandacht nodig voor de gezondheid, opleiding en inzetbaarheid van medewerkers en vrijwilligers. Dit vraagt om gerichte inspanningen en duidelijke keuzes in wat we wel en niet doen, ook door toenemende eisen van buitenaf.

Beschikbare vrijwilligers voor overdag

Bij het werven van vrijwilligers ontstaat een steeds grotere uitdaging bij het vinden van mensen die overdags beschikbaar zijn.

Data actiever gebruiken

We beschikken over dashboards en data. Maar de informatie kan nog meer gebruikt worden voor dagelijkse sturing voor zowel risicobeheersing als incidentbestrijding.

Eerder in gesprek

Om meer risicogericht te werken, willen we eerder met gemeenten in gesprek bij ruimtelijke ontwikkelingen. Zo kunnen we samen onnodige risico's voorkomen.

Sterkere positie in het netwerk

Complexe incidenten en maatschappelijke opgaven vragen dat de brandweer goed is verbonden met samenwerkingspartners binnen en buiten de regio en met het brandweernetwerk bovenregionaal en landelijk.

2.2 Wat komt er op ons af?

De volgende ontwikkelingen vragen de komende jaren de meeste aandacht.

1. Klimaat en natuur

Extreme hitte, droogte, natuurbranden maar ook overstromingen en wateroverlast komen vaker voor. De natuurbrand in Ede in het voorjaar van 2025 was een duidelijk signaal. Incidenten duren langer en zijn grootschaliger. De brandweer moet hier structureel op zijn voorbereid.

2. Complexere risico's in de omgeving

Steden worden compacter. Nieuwe bouwmaterialen, duurzame energiebronnen zoals zonnepanelen, energieopslagsystemen en waterstof, en afhankelijkheid van digitale systemen zorgen voor nieuwe en complexe risico's. Dat vraagt andere kennis, ander materieel en andere werkwijzen.

3. Beschikbaarheid van mensen

Vrijwilligers zijn minder beschikbaar dan vroeger, zeker overdag. Ook de tijd dat vrijwilligers bij de brandweer blijven, wordt korter. Tegelijk worden de eisen aan kennis en vaardigheden steeds hoger. Dit vraagt betere planning, meer specialisatie en betekent meer werving, meer opleiden en dus meer kosten.

Nieuwe opgave: weerbaarheid, continuïteit en geopolitieke context

De wereld is onrustiger dan tien jaar geleden. Dit heeft gevolgen voor de brandweer. Waar vroeger de brandweer soms hulp kreeg van Defensie, is het nu vaker andersom: de brandweer ondersteunt Defensie bij crises. Ook burgers verwachten meer van de brandweer in onzekere tijden, zoals bij grote stroomstoringen, cyberaanvallen of internationale spanningen. De brandweer is voor veel mensen een vertrouwd onderdeel van de overheid. Daarom moet de brandweer ook kunnen werken zonder normale voorzieningen, zoals stroom en communicatie. Weerbaarheid is niet alleen een interne taak, maar een verantwoordelijkheid voor de hele samenleving.

4. Bovenregionale samenwerking

Het rapport "Grenzen bereikt"¹ laat zien dat de uitvoeringskracht van de brandweer onder druk staat. Voor de brandweer betekent dit dat niet alles meer overal kan. Schaarste vraagt om keuzes, risicogerichte inzet en meer samenwerking. Dit vraagt de komende jaren om sturing door hierop prioriteiten te stellen en flexibeler en efficiënter te werken.

5. Nieuwe structuur opleidingen voor manschappen

De manschapsfunctie wordt landelijk herzien naar een andere indeling en met aanvullende specialismen. De opleiding verschuift van losse taken naar werken vanuit scenario's en de praktijk. Als brandweer moeten we hier de komende jaren op inspelen met keuzes over opleiding, inzet en organisatie.

Bijlage 2 en 3 geven een uitgebreider overzicht van de relevante ontwikkelingen en veranderingen in risico's.

¹ Rapport Grenzen Bereikt, Inspectie Justitie en Veiligheid, 25 november 2025

3. Koers 2027–2030

Op basis van de accentverschuivingen en ontwikkelingen zoals beschreven in hoofdstuk 2 heeft de brandweer drie doelstellingen en vier speerpunten gekozen. De speerpunten vormen het belangrijkste onderdeel van dit plan. Ze laten zien hoe we de komende jaren werken, welke keuzes we maken en hoe we samenwerken.

	Doelstelling 1 Betrouwbare en weerbare brandweerdienstverlening	Doelstelling 2 Wendbare en toekomstbestendige organisatie	Doelstelling 3 Deskundige en duurzaam inzetbare medewerkers
In het kort	De brandweer is altijd beschikbaar. We zijn voorbereid op crises en staan klaar voor inwoners en partners door risico's effectief te beheersen.	We passen ons aan als de wereld verandert. We leren van ervaringen en werken samen met anderen.	Onze mensen zijn vakbekwaam, gezond en betrokken. We investeren in hun ontwikkeling en welzijn.
Belangrijkste speerpunten	SP1 Blijvende focus op de kerntaken SP3 Samenwerking in het netwerk SP2 Oog voor veranderend risicobeeld	SP2 Oog voor veranderend risicobeeld SP3 Samenwerking in het netwerk SP4 Resultaatgericht organiseren	SP4 Resultaatgericht organiseren SP1 Blijvende focus op de kerntaken

Drie doelstellingen

De drie doelstellingen geven richting aan onze ontwikkeling. Ze laten zien waar de brandweer in 2030 wil staan.

Doelstelling 1: Betrouwbare en weerbare brandweerdienstverlening

De brandweer zorgt dag en nacht voor betrouwbare hulp en werkt aan het beheersen van ingrijpende risico's. Dit doen we ook als de normale situatie verstoord is. We zorgen dat er genoeg mensen en middelen zijn en dat we deze goed gebruiken. Ook hebben we voldoende specialistische kennis. Daarnaast zijn we voorbereid op grote en langdurige incidenten. De hiervoor benodigde capaciteit regelen we regionaal en, volgens het rapport Grenzen Bereikt, ook landelijk. Verder blijven we een betrouwbare adviseur. We helpen de samenleving door voorlichting, trainingen en ondersteuning te geven.

Doelstelling 2: Wendbare en toekomstbestendige organisatie

De brandweer is een flexibele organisatie die klaar is voor de toekomst. We passen ons actief aan nieuwe risico's, veranderingen in de samenleving en verwachtingen aan. We ontwikkelen nieuwe kennis en vaardigheden, zodat we beter kunnen werken op basis van risico's. Ook werken we meer samen met andere regio's en landelijke partners. Daarnaast blijven we leren

en ons verbeteren als organisatie. Hierdoor kunnen we goed en snel reageren op nieuwe en onverwachte situaties.

Doelstelling 3: Deskundige en duurzaam inzetbare medewerkers

Onze medewerkers en vrijwilligers zijn goed opgeleid, professioneel en blijven langdurig inzetbaar. We investeren voortdurend in hun gezondheid, ontwikkeling en leiderschap. Zo zorgen we ervoor dat de organisatie ook op de lange termijn effectief en paraat blijft. We bieden daarnaast een veilige werkomgeving, zowel sociaal als fysiek. Medewerkers zijn betrokken en vitaal. Hierdoor blijven mensen gemotiveerd en kunnen zij hun werk goed blijven doen.

Vier speerpunten

Om de drie doelstellingen te halen, werkt de brandweer met vier speerpunten. Hoofdstuk 4 werkt elk speerpunt uit.

	Speerpunt 1	Blijvende focus op de kerntaken
	Speerpunt 2	Oog voor veranderend risicobeeld
	Speerpunt 3	Samenwerking in het netwerk
	Speerpunt 4	Resultaatgericht organiseren

4. Uitwerking: vier speerpunten

Elk speerpunt krijgt hierna een eigen pagina met daarop: waarom het belangrijk is, wat we er concreet aan doen en waar we in 2030 willen staan. Deze speerpunten vormen de basis voor onze jaarplannen.

Speerpunt 1

Blijvende focus op de kerntaken

Draagt met name bij aan

Doelstelling 1: Betrouwbare en weerbare brandweerdienstverlening

Doelstelling 3: Deskundige en duurzaam inzetbare medewerkers

Waarom dit speerpunt

Onze kerntaken zijn het beheersen van risico's en het bestrijden van incidenten. Toenemende eisen van buitenaf dwingen tot scherpere keuzes.

Wat doen we 2027–2030

- We werken met duidelijke kaders. Medewerkers weten wat de prioriteit is: onze wettelijke kerntaken en bestuurlijke afspraken. Het gaat hierbij om de taken zoals vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's en aanvullende taken (zie ook: bijlage 4 en 5).
- We bewaken voor incidentbestrijding de inzetcapaciteit door monitoring van het dekkingsplan. We updaten dit dekkingsplan in 2028.
- We zorgen dat de vakbekwaamheid voor incidentbestrijding blijvend op niveau is. Dat doen we met vernieuwde opleidings- en oefenprogramma's. Deze zijn gereed in 2028/2029.
- We richten onze inzet op risicobeheersing en advisering op basis van ingrijpende risico's.
- We zijn vroegtijdig betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen en bouwplannen.

In 2030 staat de brandweer...

In 2030 is de brandweer nog steeds gericht op haar kerntaken. Medewerkers zijn vakbekwaam en weten wat de prioriteit is. De basistaken op het gebied van risicobeheersing en incidentbestrijding zijn geborgd.

Speerpunt 2

Oog voor veranderend risicobeeld

Draagt met name bij aan

**Doelstelling 1: Betrouwbare en weerbare
brandweerdienstverlening**

Doelstelling 2: Wendbare en toekomstbestendige organisatie

Waarom dit speerpunt

Een veranderend risicobeeld vraagt om een goede en structurele voorbereiding. Onze kennis, het materieel en onze inzet moeten hierop aansluiten. Het gaat om risico's die samenhangen met klimaatverandering, zoals een blijvend verhoogd risico op grote natuurbranden en risico's op het gebied van waterveiligheid, de energietransitie en biobased bouwen. Daarnaast zijn er specifieke thema's die een eigen aanpak vereisen, zoals het bestrijden van incidenten in de scheepvaart.

Wat doen we 2027–2030

- We verankeren de veranderingen in het risicobeeld in onze werkwijzen, procedures, opleidingen en materieel.
- We versterken de gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing samen met gemeenten, landgoedeigenaren en natuurbeheerders.
- We organiseren bewonersbijeenkomsten over preventie en veiligheid in risicogebieden.
- We wisselen kennis uit met nationale en internationale partners.
- We dragen bij aan landelijke programma's, onder andere voor natuurbrandaanpak.
- In 2030 hebben we de versterking van natuurbrandbeheersing structureel verankerd in de organisatie.
- Het meerjarenbeleidsplan 'Risicobeheersing in Beweging 2025-2028' hebben we in 2028 afgerond en in 2029 hebben we een nieuw meerjarenbeleidsplan voor Risicobeheersing.

In 2030 staat de brandweer...

In 2030 is de brandweer voorbereid op veranderingen in het risicobeeld in Gelderland-Midden. Kennis, materieel en afspraken zijn geborgd. We zijn regionaal én landelijk een erkende partner op het vlak van natuurbrandbeheersing.

Speerpunt 3

Samenwerking in het netwerk

Draagt met name bij aan

Doelstelling 1: Betrouwbare en weerbare brandweerdienstverlening

Doelstelling 2: Wendbare en toekomstbestendige organisatie

Waarom dit speerpunt

Samenwerking wordt steeds belangrijker. Bij risicobeheersing werken we al samen met partners, zoals gemeenten. We willen deze samenwerking gericht vormgeven.

Bij incidentbestrijding ligt de nadruk op samenwerking binnen het brandweernetwerk. We willen de samenwerking bij grote en langdurige incidenten verbeteren, zonder dat dit ten koste gaat van onze eigen regio. Dergelijke incidenten zijn soms te groot voor één regio. Daarom is samenwerking binnen Oost-5 en met landelijke partners noodzakelijk. Dit werkt alleen als afspraken en werkwijzen duidelijk zijn. Samenwerking is geen doel op zich, maar een middel om sterker en effectiever te worden..

Wat doen we 2027–2030

- Vanuit risicobeheersing sluiten we vroeg aan bij ruimtelijke ontwikkelingen en bouwinitiatieven, zoals de verstedelijkingsstrategie. Zo kunnen we sturing geven aan het inrichten van de ruimte en aan veilig bouwen. We letten er daarbij op dat hulpdiensten veilig en adequaat kunnen optreden en op de zelfredzaamheid van mensen.
- Voor risicobeheersing zetten we onze samenwerking met de samenleving voort, zoals met gemeenten, initiatiefnemers, VvE's/woningcorporaties en scholen.
- We hebben de locaties voor 'Wonen voor zorg' eind 2027 in beeld.
- We stemmen voor incidentbestrijding werkwijzen en standaarden af binnen Oost-5, zodat we bij incidenten naadloos samenwerken.
- We werken samen met andere regio's aan het versterken van de bovenregionale slagkracht bij crises en grootschalige incidenten. Analyse en plan voren we uit in 2027/2028. De implementatie volgt in 2029/2030.
- We maken voor incidentbestrijding duidelijke afspraken over schaarse capaciteit bij gelijktijdige incidenten.
- We optimaliseren de gezamenlijke meldkamer Oost-5 voor betere coördinatie.
- We sluiten aan bij landelijke agenda's als dat aantoonbaar – zoals op basis van ons regionaal risicoprofiel - helpt voor onze regio.

In 2030 staat de brandweer...

In 2030 vinden brandweer en gemeenten elkaar bij ruimtelijke ontwikkelingen vroegtijdig om risico's te voorkomen of beperken. De brandweer werkt beter bij bovenregionale incidenten. Gedeelde afspraken en gezamenlijke oefeningen zorgen voor snelle en gecoördineerde opschaling.

Speerpunt 4

Resultaatgericht organiseren

Draagt met name bij aan

Doelstelling 2: Wendbare en toekomstbestendige organisatie

Doelstelling 3: Deskundige en duurzaam inzetbare medewerkers

Waarom dit speerpunt

We willen een sterke organisatie blijven met gemotiveerde medewerkers. Ook willen we dat mensen goed inzetbaar zijn en dat de organisatie blijft functioneren, zelfs als incidenten lang duren. We kiezen er niet voor om de werkdruk te verhogen. In plaats daarvan willen we met dezelfde mensen en middelen meer bereiken door slimmer te werken. Dat doen we door werkprocessen efficiënter te maken en beschikbare data beter te gebruiken. Medewerkers krijgen daarbij meer ruimte om hun vakmanschap te laten zien en verantwoordelijkheid te nemen.

Wat doen we 2027–2030

- We werken steeds meer op basis van data en risico's. We sturen op feiten zoals bij de monitoring van ons dekkingsplan en gebruiken expertise uit de eigen organisatie, bijvoorbeeld bij het leren van onze inzet bij incidenten.
- We verbeteren werkprocessen doorlopend om onnodige belasting weg te nemen, onder andere door automatisering en inzet van slimme registratiesystemen.
- We gebruiken nieuwe mogelijkheden voor ondersteuning en verbetering van ons werk zoals inzet van artificiële intelligentie (AI).
- We investeren in vitaliteit, gezondheid en duurzame inzetbaarheid. De basis hiervoor is gereed in 2027/2028. Daarna zorgen we voor borging en voortzetting.
- We versterken leiderschap, eigenaarschap en talentontwikkeling. Dit hebben we in 2029/2030 gerealiseerd.

In 2030 staat de brandweer...

In 2030 zet de brandweer mensen en middelen effectiever in. Medewerkers zijn duurzaam inzetbaar en voelen zich betrokken bij hun werk en de organisatie. Leidinggevenden sturen op feiten.

Bijlage 1 - Terugblik, wat hebben we gedaan?

In het beleidsplan 2025–2026 stonden zes beleidsdoelen centraal. We hebben op al deze punten stappen gezet. Hieronder staan op hoofdlijnen per beleidsdoel de behaalde resultaten.

Toekomstbestendige brandweerorganisatie

- Om medewerkers, beroepskrachten én vrijwilligers, betrokken en gemotiveerd te houden, zijn verschillende programma's gestart of verder ontwikkeld en ingevoerd, zoals 'Brandweer Vooruit!' voor alle 24-uursdienstploegen met aandacht voor vertrouwen en samenwerking, 'Goed Werkgeverschap en een Veilig Werkklimaat'.
- In 2025 is gestart met leiderschaps- en omstandertrainingen.
- In 2025 zijn nieuwe uitrukpakken ontwikkeld en getest. In 2026 zijn deze uitgedeeld en kreeg iedereen twee pakken voor meer veiligheid en comfort.
- Er is uitgebreid ingezet op leren en evalueren, zoals na de grote incidenten in 2025.

Hogere prioriteit voor vrijwilligheid

- De bezetting met vrijwilligers is ondanks de drukte en complexiteit van het werk dankzij gerichte werving, opleiding en begeleiding tot nu toe op peil gebleven.
- Vakbekwaamheidsprogramma's zijn vernieuwd met meer praktijkgerichte oefeningen.
- Er is een start gemaakt met het programma 'Postcommandant van de Toekomst'.

Paraatheid beter monitoren

- Dynamisch alarmeren is ingevoerd voor snellere en efficiëntere inzetten.
- We zijn gestart met het monitoren van het in 2024 bestuurlijk vastgestelde dekkingsplan.
- Het programma 'Slagkracht en Paraatheid' is van start gegaan.

Betere informatievoorziening voor risicogericht werken

- Met dashboards hebben we beter zicht gekregen op activiteiten voor risicobeheersing en op incidentdata. Zo kunnen we meer sturen op risico's maar ook op strategische personeelsmanagement en materieelspreiding. Dit helpt bij het nog beter bedrijfsvoeren van onze brandweerorganisatie.
- We hebben meer kennis opgebouwd over duurzaam bouwen, het borgen van een veilige energietransitie en natuurbrandbeheersing. We hebben bovendien bijgedragen aan veiligheid op deze thema's door deze kennis te delen met andere veiligheidsregio's, zowel binnen Oost-5² als landelijk.
- In 2025 is een brandrisicoprofiel opgeleverd. Dit profiel wordt de komende jaren verder ontwikkeld. Het geeft beter inzicht in brandrisico's en helpt bij risicogericht werken, het stellen van prioriteiten en veiliger optreden.

² Oost-5: Samenwerkingsverband van vijf veiligheidsregio's: IJsselland, Twente, Noord- en Oost-Gelderland, Gelderland-Midden en Gelderland-Zuid

- Bedrijven met gevaarlijke stoffen die een veiligheidsrisico kunnen vormen zijn aanvullend in beeld gebracht en er is een pilot gestart met toezicht samen met partners. Deze werkwijze is verbeterd en ingebed in de organisatie.

Steviger in netwerk

- We werken nauwer samen met gemeenten, woningcorporaties, zorginstellingen en ketenpartners.
- We hebben nieuwe initiatieven voor brandveilig leven georganiseerd in de vorm van basisschoolprojecten, bewonersbijeenkomsten en open dagen bij de posten.
- We hebben samen met de GGD, GHOR en politie advies gegeven over plannen en risico's, zodat keuzes bijdragen aan een veilige en gezonde leefomgeving.
- Voor het project Wonen met zorg zijn meldingen afgehandeld en samen met gemeenten zijn eerste integrale controles uitgevoerd.

Meldkamer

- In Oost 5-verband zijn we onder andere bezig met de aanbesteding van de huidige (C2000) communicatieapparatuur bestaande uit portofoons en mobilofoons met een geplande gunning in het najaar van 2026.

Verder hebben we nieuw redgereedschap ingebouwd in onze voertuigen. Ook is het systeem SOS Toegang toegevoegd, zodat we sneller toegang krijgen tot incidentlocaties. Voor ontwikkeling van nieuwe brandweerkazernes hebben we werkzaamheden uitgevoerd voor een nieuwe kazerne in Ede. Er is na een haalbaarheidsonderzoek gekozen voor een locatie met afronding van een ontwerp in 2026. Ook hebben we voorbereidingen getroffen voor het vernieuwen van de posten in Otterlo en Oosterhout.

Grote incidenten, waaronder vier grote branden in 2025, hebben laten zien dat de brandweer veerkrachtig is. De organisatie kon langdurige en complexe situaties aan. Dat is een compliment aan alle medewerkers en vrijwilligers. Maar we bereikten ook onze grenzen in die periode en hebben onze kwetsbaarheid ervaren. We moeten ons op de toekomst anders en beter voorbereiden. Daarbij is het van belang dat onze interne bedrijfsvoering en onze ambities in balans blijven. Dat vraagt om zorgvuldige keuzes in prioritering en tempo.

Bijlage 2 - Ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste externe ontwikkelingen die invloed hebben op het werk van de brandweer in de periode 2027–2030. Voor een volledig beeld verwijzen we naar het Regionaal Risicoprofiel (2026).

Ontwikkeling	Wat betekent dit voor de brandweer?
Klimaatverandering	Extreem weer komen vaker voor. Dit leidt tot meer en complexere incidenten, met name natuurbranden en overstromingen.
Stedelijke verdichting	Steden worden compacter. Nieuwe bouwmaterialen en inrichting van wijken leiden tot andere risico's en bereikbaarheidsvraagstukken.
Duurzame energie	Zonnepanelen, energieopslagsystemen, elektrische voertuigen, waterstof en verduurzamen van gebouwen brengen nieuwe brand- en explosierisico's met zich mee.
Digitale afhankelijkheid	De samenleving is sterk afhankelijk van digitale systemen. Uitval van ICT of vitale infrastructuur kan snel grote gevolgen hebben.
Arbeidsmarkt	De krapte op de arbeidsmarkt raakt ook de brandweer. Vrijwilligers zijn minder beschikbaar, zeker overdag.
Wet- en regelgeving	De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) verschuift toezicht naar private partijen. Dit vraagt een andere rol van de brandweer bij bouwprojecten.
Internationale spanningen	Geopolitieke onrust vergroot de kans op uitvalscenario's zoals cyberaanvallen en storingen in vitale infrastructuur. De brandweer speelt hierbij een grotere rol.
Defensie en veiligheid	Defensie doet een groter beroep op de brandweer dan voorheen. Dit vraagt dat de brandweer ook functioneert onder verstoorde omstandigheden.
Maatschappelijke verwachtingen	Burgers kijken in onzekere tijden meer naar de brandweer als vertrouwd en zichtbaar onderdeel van de overheid.

Hieronder staan belangrijke landelijke en bovenregionale ontwikkelingsthema's die direct van invloed zijn op onze regio.

Ontwikkelingen en thema's brandweer — landelijk en bovenregionaal / Oost-5

- Regionale paraatheid en bovenregionale slagkracht
- Incidentbestrijdingsthema's: gebiedsgerichte opkomsttijden, Uitrust op Maat
- Grootschalig Brandweer Optreden / Specialistisch Optreden
- Operationele informatievoorziening, waaronder vervanging/upgrade C2000 (meldkamer)
- Taskforce Visie Natuurbrandbeheersing Brandweer Nederland
- Brandveiligheidsthema's: Brandveilig Leven ('Veilig vluchten'), biobased bouwen, positie brandveiligheid in advisering omgevingsveiligheid voor onder andere (gemeentelijke) ruimtelijke plannen
- Randvoorwaarden: vernieuwing onderwijsstelsel (Technisch Brandonderzoek), Arbo, materieel en middelen
- Samenwerking met 25 veiligheidsregio's

- Welzijn van medewerkers: vitaliteit, duurzame inzetbaarheid, sociale veiligheid, PTSS
- Doorontwikkeling landelijk gaspakkenteams
- Visie en aanpak scheepvaart-incidentbestrijding
- Bovenregionale samenwerking en mandatering
- Noodzaak van wendbare brandweer door geopolitieke veranderingen

Concept

Bijlage 3 - Veranderingen in risico's

Dit overzicht beschrijft per risicogebied wat er verandert en wat dat betekent voor de brandweer. Het is een aanvulling op het Regionaal Risicoprofiel (VGGM, 2026).

Type risico	Kern van de verandering	Gevolg voor brandweer
Klimaat- en omgevingsrisico's (natuurbrand, overstroming, extreem weer)	Frequenter, intensere en langdurigere incidenten	Grootschalige en langdurige inzetten. Grotere rol in coördinatie. Meer beweging in preventie en communicatie richting inwoners.
Nieuwe en complexere risico's (hoogbouw, gevaarlijke stoffen, na-isoleren)	Minder frequent, maar groter en complexer	Meer specialistische kennis en scenario-denken. Aangepast materieel nodig.
Gebiedsontwikkeling (stedelijke verdichting, biobased bouwen)	Nieuwe bouwvormen en materialen, terwijl wetgeving achterblijft	Risicogericht werken versterken. Hogere bereikbaarheidseisen stellen en vastleggen in dekkingsplan.
Energie- en technologische risico's (EV's, batterijen, waterstof)	Nieuwe energiedragers vergroten brand- en explosierisico's	Speciale procedures, materieel en training nodig.
Maatschappelijke risico's (kwetsbare doelgroepen, vergrijzing, polarisatie/verharding maatschappij, meer verwarde personen)	Complexere zorgbehoefte van inwoners; toename risico op brand of brandstichting	Meer focus op preventie en samenwerking met zorgpartners. Meer (complexe) incidenten.
Beschikbaarheid vrijwilligers	Beschikbaarheid neemt af, met name overdag	Groter belang van fijnmazig netwerk van posten. Aflossing planmatig organiseren. Werving en behoud versterken.
Eisen aan vrijwilligers	Toename van kennis- en vaardighedeneisen	Hogere belasting voor vrijwilligers. Verdere specialisatie nodig. Meer inspanning voor werving.
Systeem- en infrastructuurrisico's (digitalisering, vitale infrastructuur)	Afhankelijkheid van digitale en fysieke netwerken	Versterkte rol in crisisbeheersing. Back-up systemen en maatschappelijke taken bij uitvalscenario's.
Deregulering bouwtoezicht (Wkb)	Advisering bouwaanvragen verschuift naar private partijen	Minder structurele betrokkenheid, maar grotere noodzaak voor vroegtijdige gesprek met initiatiefnemer en integrale risicobenadering.

Bijlage 4 - Wettelijk kader en strategische agenda's

Wet veiligheidsregio's

Het beleidsplan is verplicht op grond van de Wet veiligheidsregio's. De wet beschrijft wat de brandweer minimaal moet doen: het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij incidenten, en het ondersteunen van andere diensten. Daarnaast is de brandweer betrokken bij crisisbeheersing en rampenbestrijding.

De wet wordt momenteel herzien. De herziening richt zich op een sterkere regionale samenwerking, duidelijkere verantwoordelijkheidsverdeling, een sterkere adviesfunctie (voor de fysieke leefomgeving) en een betere aansluiting op nieuwe risico's. De uitkomsten van deze herziening worden meegenomen in de uitvoering van dit plan.

Samenwerkingsagenda Brandweer Nederland

Brandweer Nederland heeft een samenwerkingsagenda opgesteld. De agenda richt zich op: meer uniformiteit in werkwijzen, gezamenlijke inkoop van materieel, gedeelde opleidingsprogramma's en een sterkere positie bij landelijke crises. Dit beleidsplan sluit op al deze punten aan.

Strategische agenda Veiligheidsberaad

Het Veiligheidsberaad — het overleg van alle 25 voorzitters van veiligheidsregio's — heeft een strategische agenda vastgesteld. Kernthema's zijn: weerbaarheid van de samenleving, het versterken van crisisbeheersing en de aanpak van klimaatgerelateerde risico's. Gelderland-Midden draagt actief bij aan deze agenda.

Rapport 'Grenzen Bereikt'

Het rapport 'Grenzen Bereikt' laat zien dat de brandweer in veel regio's onder druk staat door hoge werkdruk, krappe bezetting en toenemende risico's. Het rapport pleit voor duidelijkere keuzes over wat de brandweer wel en niet doet, en voor meer regionale en landelijke samenwerking. Dit beleidsplan geeft hier concreet invulling aan.

Bijlage 5 - Beschrijving niet-wettelijke adviesfunctie

Op basis van art 10 van de Wet Veiligheidsregio's hebben de veiligheidsregio's de belangrijke rol van adviseur op het terrein van fysieke veiligheid gekregen. VGGM heeft op grond van de Wet veiligheidsregio's de taak om het bevoegd gezag, bedrijven en inwoners te adviseren over o.a.:

- Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand(gevaar);
- Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand;
- Risico's van branden, rampen en crisis.

Enkele van de hieraan gekoppelde (advies)taken worden bepaald in de relevante wet- en regelgeving (wettelijke adviestaken). Andere staan bepaald in het beleidsplan (niet-wettelijke adviestaken). In beide gevallen willen we risicogericht werken, met gebruik van het landelijke model voor Risicogericht Werken van Brandweer Nederland.

Wettelijke adviestaken

Sinds de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) op 1 oktober 2010 zijn veiligheidsregio's zelfstandige bestuursorganen. De wetgever heeft deze bestuursorganen een aantal wettelijke taken toebedeeld voor het hierboven beschreven complexe werkveld. Het betreft de volgende wettelijke taken:

- Aanwijzen van locaties waarop één of meer milieubelastende activiteiten zoals bedoeld in artikel 7.1 Bvr worden verricht om over een bedrijfsbrandweer te beschikken (bedrijfsbrandweeraanwijzing).
- Houden van toezicht op de naleving van het gestelde in artikel 31 Wvr en het inzetten van handhavingsinstrumenten bij niet-naleving.
- Houden van toezicht op de naleving van artikel 48 (verschaffen van informatie die nodig is voor een adequate voorbereiding op de rampenbestrijding en de crisisbeheersing) en inzetten van handhavingsinstrumenten bij niet-naleving. Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).
- Het adviseren van het bevoegd gezag over aanvragen omgevingsvergunning voor milieubelastende activiteiten zoals bedoeld in artikel 4.33 Omgevingsbesluit.
- Houden van toezicht op de naleving van de artikelen die zijn opgenomen in afdeling 4.2 van het Bal (voorheen Brzo 2015) die zich tot de veiligheidsregio's richten.
- Inzetten van handhavingsinstrumenten bij niet naleving van de artikelen die zijn opgenomen in afdeling 4.2 van het Bal (voorheen Brzo 2015) die zich tot de veiligheidsregio's richten.
- Adviseren over ontbrandingstoestemmingen op grond van het Vuurwerkbesluit.

Inzet van VGGM bij haar advisering en randvoorwaarden daarvoor

Bij de advisering focussen we ons op de risico's die er toe doen, waaronder het vervoer en de opslag van gevaarlijke stoffen, brandveiligheid, omgevingsveiligheid en de relatie tussen risicobronnen en risico-ontvangers. Deze risico's staan onder meer benoemd en uitgewerkt in ons Regionaal Risicoprofiel en brandrisicoprofiel. Ook maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de energietransitie, verstedelijking, klimaatverandering en vergrijzing, die de bestaande risico's beïnvloeden, wegen mee. Om uitvoering te geven aan de wettelijke en niet-wettelijke taken, voor die risico's die ertoe doen, moet niet alleen geïnvesteerd worden in de samenwerking met gemeenten, maar ook met het netwerk rondom dat betreffende risico.

Met het oog op de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet en de taken overeenkomstig de Wet veiligheidsregio's is een aantal zaken randvoorwaardelijk:

- Betreft het bevoegd gezag het bestuur van de veiligheidsregio vroegtijdig bij het opstellen van het omgevingsplan, omgevingsvisie, eventuele omgevingsprogramma's en daarvan afgeleide projectbesluiten;
- Stelt het bevoegd gezag het bestuur van de veiligheidsregio voorafgaand aan de vaststelling van het ontwerp-omgevingsplan en het definitieve omgevingsplan in de gelegenheid om advies uit te brengen;
- Informeert het bevoegd gezag het bestuur van de veiligheidsregio bij wijzigingen in het omgevingsplan en stelt het hen in de gelegenheid advies uit te brengen;
- Betreft het bevoegd gezag het bestuur van de veiligheidsregio vroegtijdig (initiatieffase) bij een (binnen/buitenplanse) omgevingsplanactiviteit;
- Adviseert de veiligheidsregio (schriftelijk) op bovenstaande zaken.

Niet-wettelijke taken

Naast de hiervoor beschreven wettelijke adviestaak hebben we een niet-wettelijke adviestaak, die we hieronder uitwerken. Onze adviesrol heeft een multidisciplinair karakter. Wij brengen adviezen uit over onderwerpen waarvan wij het wenselijk vinden dat deze aandacht krijgen van de gemeenten en waarbij een eenduidige en uniforme aanpak nodig is. De dienstverlening richting de gemeenten in dit kader heeft VGGM uitgewerkt naar heldere samenwerkingsafspraken (2024). Hierin wordt de dienstverlening, daar waar mogelijk, gekoppeld aan de risicoklasse hoog/middel/laag. Het gaat hierbij om:

- Participeren en adviseren bij de ontwikkeling van omgevingsvisies, omgevingsprogramma's en omgevingsplannen van gemeenten;
- Participeren en adviseren over omgevingsveiligheid³, veilige fysieke leefomgeving, brandveiligheid, bluswater- en bereikbaarheidsvraagstukken, natuurbrandbeheersing, zelfredzaamheid en zorgcontinuïteit bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen gemeenten;

³ "Wettelijke aansturing van advisering door veiligheidsregio's op andere risicoveroorzakers en op alle nieuwe risico-ontvangers is niet (meer) opgenomen, maar valt onder de motiveringsplicht vroegtijdige publieksparticipatie: art 10.2, 10.7 en 10.8 Omgevingsbesluit. Daarom is het van belang dat de veiligheidsregio's in hun beleidsplan aanvullend invulling geven aan adviestaken voor o.a. omgevingsveiligheid op basis van art 3 en art 10 Wet veiligheidsregio's³.

- Participeren en adviseren over bouw, gebruik, evenementen en milieu; risicogericht toezicht met verschillende uitvoeringsvormen bij bouw, gebruik, evenementen en milieu;
- Participeren en adviseren op (her)nieuw(d)e wet- en regelgeving en beleid hierover;
- Kennisdeling en communicatie over (rest)risico's.

De verbinding met andere schakels in de veiligheidsketen en het risicogericht en meer 'Omgevingswet-proof' maken van de werkprocessen vergen ook in de komende beleidsperiode een inspanning van gemeenten en veiligheidsregio.

Concept

Bijlage 6 - Weerbaarheid van de brandweer

De brandweer moet zelf ook kunnen functioneren als de normale omgeving wegvalt. Denk aan een langdurige stroomstoring, een cyberaanval op gemeentelijke systemen of een grootschalig incident dat alle hulpdiensten tegelijk vraagt. Dit heet weerbaarheid: het vermogen om de kerntaken te blijven uitvoeren, ook onder moeilijke omstandigheden.

Waarom is dit nu extra belangrijk?

De wereld is onrustiger dan tien jaar geleden. Internationale spanningen nemen toe. Dat heeft gevolgen voor vitale infrastructuur in Nederland: energie, water, communicatie en transport. Als één van deze systemen uitvalt, heeft dat direct gevolgen voor de inzet van de brandweer en voor de veiligheid van inwoners.

Vroeger deed de brandweer een beroep op defensie bij grootschalige calamiteiten. Nu is dat steeds vaker andersom: defensie vraagt de brandweer om ondersteuning. Dit vraagt dat de brandweer onafhankelijk kan opereren — ook zonder externe ondersteuning.

Beoogde rol van de brandweer

Continuïteitsplanning

We analyseren welke processen en kerntaken kritiek zijn en wat er nodig is om die te blijven uitvoeren als onderdelen wegvallen. Dit heet bedrijfscontinuïteitsmanagement.

Scenario-oefeningen

We oefenen regelmatig grootschalige uitvalscenario's: wat doen we als er geen stroom is, als communicatie uitvalt of als meerdere incidenten tegelijk plaatsvinden?

Programma Weerbaarheid

Via het programma 'Weerbaarheid' versterken we de organisatorische en fysieke veerkracht van de brandweer.

Back-up systemen

We zorgen voor alternatieve communicatiemiddelen en noodaggregaten op strategische posten.

Samenwerking met andere diensten

Bij uitvalscenario's werken we nauw samen met gemeenten, politie, defensie en nutsbedrijven. Goede afspraken vooraf zijn essentieel.

De brandweer als vertrouwd aanspreekpunt

In onzekere tijden kijken burgers vaker naar de brandweer. De brandweer is zichtbaar, dichtbij en betrouwbaar. Posten staan verspreid over de regio. Brandweermensen kennen hun wijk en zijn herkenbaar. Dit maakt de brandweer bij uitstek geschikt als aanspreekpunt voor inwoners bij langdurige of onzekere situaties.

Die rol vraagt dat de brandweer ook communiceert in begrijpelijke taal, de samenwerking met gemeenten en welzijnsorganisaties versterkt en nadenkt over de eigen zichtbaarheid in crisissituaties.

Brandweer Gelderland-Midden
is onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Brandweer Gelderland-Midden

Postbus 5364

6802 EJ ARNHEM

T 0800 8446 000

E brandweer@vggm.nl

I www.brandweergm.nl

BRANDWEER
Gelderland-Midden